

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ HIVATALOS KÖZLÖNYE
2014. április 15.

Tartalomjegyzék

Az Egységes Lelkészképesítő Bizottság közleménye

Felhívás Egységes Lelkészképesítő, Honosító, illetve Különbözeti Vizsgára		1
Szabályrendelet	Egységes Lelkészképesítő Vizsga rendje a Magyarországi Református Egyházban	2
Szabályrendelet	A lelkészek különbözeti és honosító vizsga rendjéről	6
	Szempontrendszer az írásbeli dolgozat elkészítéséhez	
1 a) sz. melléklet	Igehirdetés	8
	Kazuális igehirdetés	14
1 b) sz. melléklet	Katechetikai munkaterv	15
	Szempontrendszer a szóbeli vizsga számonkéréséhez	
1 c) sz. melléklet	Egyház és társadalom	17
1 d) sz. melléklet	Egyháztörténet tételsor (különbözeti és honosító vizsgára jelentkezőknek)	18
1 e) sz. melléklet	Jogi alapismeretek és egyházjogi ismeretek tételsor (különbözeti és honosító vizsgára jelentkezőknek)	19
2. sz. melléklet	Formanyomtatvány – Jelentkezési lap	B3

Az Egységes Lelkészképesítő Bizottság közleménye

Felhívás Egységes Lelkészképesítő, Honosító, illetve Különbözeti Vizsgára

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának ZS - 76/2010.06.04. számú határozatával hatályba lépett, többször módosított (ZS. - 131/2011.05.27., ZS. - 178/2011.11.18., ZS. - 259/2012.11.16., ZS. - 317/2013.11.15.) Szabályrendelet értelmében az Egységes Lelkészképesítő Bizottság várja mindazon egyháztagok jelentkezését, akik valamely lelkészképző intézetben református lelkési egyetemei oklevelet szereztek, de lelkészképesítő vizsgát még nem tettek, és akik református lelkési képesítést kívánnak nyerni, vagy akik lelkési képesítésüket honosítani szeretnék, valamint a Magyarországi Református Egyházban lelkési állást kívánnak betölteni.

A VIZSGA HELYSZÍNE:

Magyarországi Református Egyház
Zsinati Székháza
Budapest XIV., Abonyi u. 21.

A VIZSGA IDEJE:

2014. szeptember 16–17.

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ:

2014. július 31. (postára adás; tértivevénnyel)

JELENTKEZÉS FELTÉTELE:

az Egységes Lelkészképesítő Vizsga
Szabályrendelet (3. §) és 2. számú melléklete szerint

BEKÜLDENDŐ:

Egységes Lelkészképesítő Bizottság
1146 Budapest, Abonyi u. 21.
postacím: 1440 Budapest 70. Pf. 5.

A DOKUMENTUMOK LETÖLTHETŐK:

www.reformatus.hu/lelkeszkepesites

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

lelkeszkepesites@reformatus.hu
+36 30 395 5801

Az írásbeli vizsgaanyag elkészítéséhez a bizottság a mellékelt szempontsor alapján segítséget nyújt. A benyújtott vizsgaanyag értékelésére, illetve számonkérésére szintén a mellékelt szempontrendszer szerint kerül sor; beküldése papír alapon (3 példányban) lefűzve, és elektronikus adathordozón (CD), jelígével ellátva történik.

A jelentkező köteles a szabályrendelet szerinti igehirdetés elkészítésére és benyújtására valamely szeptemberi vasárnapra kiírt igeszakasz alapján a Bibliaolvasó Kalauz vagy a perikóparend szerint.

A kazuális igehirdetési vázlat, a katechetikai munkaterv, valamint az egyház és társadalom témakör tekintetében a vizsgára készülés a mellékelt szempontsor és tételsor alapján kerül számonkérésre.

A vizsga díjmentes. Egyéb részletekről, a vizsga pontos időpontjáról a jelentkezőket értesítjük.

2014. április 15.

Egységes Lelkészképesítő Bizottság

EGYSÉGES LELKÉSZKÉPESÍTŐ VIZSGA RENDJE A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZBAN

ZS. - 176/2010.06.04. sz. határozatával hatályba lépett, többször módosított

(ZS. - 131/2011.05.27., ZS. - 178/2011.11.18., ZS. - 259/2012.11.16., ZS. - 317/2013.11.15.)

Szabályrendelet

1. § Preambulum

- (1) Az Egységes Lelkészképesítő Vizsga (ELV) a református lelkészi képzés, illetve a református lelkészi oklevél megszerzéséhez elengedhetetlenül szükséges vizsga a Magyarországi Református Egyház rendjében, a Zsinat ZS. - 159/2007. számú határozata és a Magyar Református Egyház 2009. május 22-én elfogadott közös alkotmány 22. § (1) és 31. § alapján.
- (2) Az ELV célja: a lelkipásztori hivatás gyakorlásához szükséges teológiai, gyakorlati ismeretekről és kompetenciákról való számadás a lelkészképző intézeteket fenntartó egyházi testületek által elfogadott képzési és képesítési követelményrendszer értelmében. A vizsga során a jelölt számot ad elméleti és gyakorlati felkészültségéről, amely képessé teszi őt a teológiai tudomány önálló művelésére, és felkészít a magyar református egyház gyülekezeteiben és egyéb szolgálati területein végzendő lelkipásztori feladatok ellátására.
- (3) ELV-re jelentkezhet az a lelkészjelölt, aki valamely a Magyarországi Református Egyház egyházkerületei által fenntartott, államilag akkreditált lelkészképző intézet, illetve hittudományi kar/egyetem/akadémia által kiadott egyetemi oklevéllel rendelkezik. Lelkészi oklevél hiányában is jelentkezhetnek azok, akik a Magyarországi Református Egyház valamelyik egyházkerületének illetékességébe tartoznak, és 2011. január 1-je után tettek záróvizsgát s kaptak ennek nyomán egyetemi diplomát. Jelentkezni lehet továbbá más, külföldön szerzett egyetemi oklevéllel, amelyet a jelölt az érvényes ekvivalencia szabályok alapján valamely magyarországi képzőhely által honosított. Ezen jelentkezők esetében az ELB dönt a honosított diploma befogadásáról és a gyakorlati évre bocsátás feltételeiről. A fenti döntés előtt az érintett hallgatók a Magyarországi Református Egyházban lelkipásztori szolgálatot nem végezhetnek. A jelentkezés további feltételeit a 3.§ szabályozza.
- (4) Az 1. § (3) bekezdésben meghatározott feltételek alól mentesül a Selye János Egyetem Református Teológia Karán diplomát szerzett, Magyarországon kirendelést kapott és itt legalább 3 éves szolgálattal rendelkező, egyházkerületi támogatással rendelkező jelentkező. A jelentkezés további feltételeit a 3. § szabályozza.
- (5) Az Egységes Lelkészképesítő Bizottság jár el a lelkészek szolgálatáról és jogállásáról szóló 2013. törvény 87. §-ában ráruházott jogkörben is, a lelkészi képzés hatályban tartása, vagy a lelkészi képzés visszaállításával kapcsolatos vélemény kiadása tárgyában. Ezen ügyekben jelen szabályrendelet 6. § szerint kell eljárni.
- (6) Az Egységes Lelkészképesítő Bizottság (ELB) felállításáról a Magyarországi Református Egyház Zsinata dönt.

2. § A vizsga szervezése

- (1) Az ELV évente kerül megrendezésre az ELB munkarendje szerint, előre kijelölt helyszínen, a Zsinati Székházban vagy valamely hittudományi kar vagy teológiai akadémia keretei között (felváltva, szeptemberben. Igény esetén az ELB évente két alkalommal hirdethet vizsgát).
- (2) Az ELB minden év április 30-ig közzéteszi a vizsgára jelentkezés határidejét és körülményeit, a vizsga helyszínét, a jelentkezés feltételeit, a szóbeli vizsgához szükséges aktualizált tematikus tételsort. Közzététel helye: a tagegyházak hivatalos közlönye és honlapja.
- (3) A vizsgabizottság tagjaira az egyházkerületek elnökségei tesznek javaslatot minden év június 15-ig.
- (4) Az ELB tagjai:
Állandó tagok:
  - elnök, előadó, koordinátor.

További tagok:

- egyházkerületek püspökei, illetve főgondnokai (vagy helyetteseik);
  - egyházkerületenként további egy-egy lelkeszi és világi képviselő az egyházkerületi elnökség javaslata alapján;
  - a tanintézetek szakmailag illetékes teológiai tanárai: véglegesített és minősített oktatók (egyetemi, illetve főiskolai tanár vagy docens), az intézményi szenátus, illetve kari tanács delegálása és a fenntartó elnökségének megerősítése alapján;
  - jegyző (oktatásszervezés terén tapasztalt teológiai oktató vagy tanintézeti titkár).
- (5) A vizsga technikai lebonyolítását és az infrastrukturális feltételeket (termek, szállás és étkezés stb.) a vizsga helyszínéként kijelölt képzőhely biztosítja – amennyiben ez nem a Zsinati Székházban kerül megrendezésre. A vizsga helyszínéként kijelölt képzőhely Rektori/Dékáni Hivatala az adott év augusztus 15-ig írásban értesítést kap az egyházkerületek püspöki hivatalától/vagy a Zsinati Hivataltól a vizsgabizottság delegált tagjairól, a vizsgára jelentkezett jelöltek személyéről (értesítési címmel együtt).

3. § A vizsgára jelentkezés

- (1) Az ELV-ra írásban kell jelentkezni a rendszeresített formanyomtatvány alapján, az ELB címére, minden év július 31-ig.
- (2) A vizsgára jelentkezés feltétele:
1. Egyetemi (Mesteri) oklevél: teológus-lelkész MA;
  2. Szolgálati igazolás segédlelkéshi/VI. éves gyakorlati szolgálatról területileg illetékes egyházmegye esperesi hivatalától;
  3. Ajánlás a területileg illetékes egyházkerület tanácsától (vagy, ha van ilyen, lelkészválasztó tanácsadó testületétől);
  4. Írásbeli vizsgaanyag benyújtása;
  5. Nyilatkozat arról, hogy az írásbeli anyagot önállóan készítette, a forrásmunkák szakmai szempontok szerint történő felhasználása alapján;
  6. Lelkipásztori napló.
- (3) A jelölt az egyetemi diploma megszerzésétől számított 3 éven belül jelentkezhet lelkészképesítő vizsgára. Indokolt esetben, egyházkerületi döntés alapján a vizsgára állás engedélyezése további 2 évvel meghosszabbítható.
- (4) Az ELB elnöke írásban felkéri a szakmailag illetékes és a vizsgabizottságba delegált teológiai tanárt/tanárokat az írásbeli anyag véleményezésére. Ezzel egy időben a benyújtott írásbeli vizsgaanyag megküldésre kerül a felkért bírálók számára, legkésőbb az adott év augusztus 15-ig.
- (5) Hiányzó dokumentumok pótlásának benyújtási határideje: augusztus 20.

4. § A vizsga

- (1) Az ELV értekezlettel kezdődik.
- (1.1.) Az elnök bibliaolvasással és imádsággal nyitja meg az ülést. Az előadó jelentést tesz a vizsgára jelentkezésről, halasztási kérelmekről, vagy egyéb, a vizsgára állást akadályozó körülményről.
  - (1.2.) A felkért szakbírálók közlik a bírálat eredményét, és javaslatot tesznek az írásbeli anyag elfogadására.
  - (1.3.) A Bizottság továbbá összegzi a jelölt szolgálati helyéről, intézményéből érkező véleményeket lelkipásztori alkalmasságáról.
  - (1.4.) Az ELB dönt a jelöltek vizsgára bocsátásáról, majd ezt követően az elnök közli a jelöltekkel a bizottság döntését, a vizsga rendjét és beosztását, és az albizottságok összetételét.
  - (1.5.) A vizsgáról jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyvben rögzíteni kell a jelölt személyes adatain túl a beadott írásbeli anyag megnevezését, értékelését, a feltett kérdéseket és a vizsga összesített végeredményét.

- (2) A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. Az írásbeli anyag jeligével kerül beküldésre.
- (2.1.) Előre kiadott perikópák alapján egy *úrnapi igehirdetés* benyújtása és a vizsgabizottság előtti bemutatása, illetve megvédése. Az igehirdetésekkel együtt az előkészítő anyag is benyújtandó a vizsga meghirdetésével egyidejűleg kiadott szempontrendszer szerint.
- (2.2.) Választott textus alapján egy *kazuális igehirdetés* (keresztelesi vagy esketési vagy temetési) benyújtása és a vizsgabizottság előtti bemutatása, illetve megvédése, a vizsga meghirdetésével egyidejűleg kiadott szempontrendszer szerint.
- (2.3.) Egy több órát felölelő iskolai vagy *gyülekezeti hittanórai óraterv* írásbeli benyújtása, valamint megvédése, a vizsga meghirdetésével egyidejűleg kiadott szempontrendszer szerint.
- (2.4.) Szóbeli vizsga „*egyház és társadalom*” témakör alapján. Célja: meggyőződni a jelölt elfogadható tájékozottságáról a legfontosabb kurrens társadalmi, közéleti, szociáletikai és egyházi kérdésekben. A témakört/tételsort a Zsinat Teológiai és Tanulmányi Bizottsága állítja össze, a lelkészképző intézetek képviselőinek bevonásával minden év március 30-ig.
- (3) Az ELB a vizsga után záró értekezletet tart, amelyen mérlegeli az albizottságok észrevételeit, jóváhagyja a szaktanárok értékelési javaslatát és megállapítja a vizsga eredményét.
- (4) A vizsga értékelése:
- „igen” vagy „nem” értékelés;
  - vagy: kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.
- (5) Sikeresnek tekinthető a vizsga, amennyiben a jelölt a vizsga minden elemének eredményesen eleget tett. Sikertelen vizsga esetén a jelölt még egy alkalommal, leghamarabb 1 év, de max. 3 éven belül jelentkezhet újabb vizsgára. Ismételt vizsga esetén a jelentkező újabb szolgálati igazolást és/vagy ajánlást köteles benyújtani. Ha a jelölt 2 tárgyban elégtelen eredményt ért el, a teljes vizsga megismétlésére köteles.
- (6) A területileg illetékes egyházkerület ajánlásának hiányában a teljes vizsgaanyag újbóli elkészítésre és benyújtásra kerül egy következő jelentkezés során.

5. § Az oklevél

- (1) Sikeres lelkészképesítő vizsga esetén az ELB „Református lelkipásztori oklevelet” állít ki, amelyen szerepel a jelölt neve, születési éve, vizsga eredménye, az országos egyház képviselőre jogosult püspök-elnök/zsinati elnök és az ELB elnökének aláírása, valamint a Magyarországi Református Egyház Egységes Lelkészképesítő Bizottsága bélyegzője.
- (2) Az oklevél átadására a jelöltet küldő egyházkerület közgyűlésén, ünnepi istentisztelet keretében kerül sor.
- (3) Az oklevél birtokában a jelölt református lelkészi jogviszonyban alkalmazásra kerülhet a Magyar Református Egyház valamely gyülekezetében vagy intézményében. Az alkalmazás, illetve szolgálati jogviszony megkötésének további feltételeit az egyes részegyházak és egyházkerületek saját hatáskörben és szabályrendeletek, törvények alapján szabályozzák.

6. § Lelkeszi képesítés hatályban tartásával kapcsolatos eljárás

- (1) A lelkészi képesítés hatályban tartásával kapcsolatos ügyekben mindazon iratok másolatát be kell csatolni, amelyek a hatályban tartási kérelemhez szükségesek.
- (2) A kérelmet határidő nélkül be lehet nyújtani, de a Bizottság csak a meghirdetett vizsgaidőpont előtt legalább 30 nappal korábban szabályszerűen beérkezett kérelmet tárgyalja.
- (3) A lelkészi képesítés hatályban tartásával, vagy visszaállításával kapcsolatos eljárás keretében történt egyházmegyei, egyházkerületi megkeresésre az Egységes Lelkészképesítő Bizottság a korábban lelkészi képesítéssel rendelkezőt elbeszélgetésre hívja be.

- (4) Az elbeszélgetés célja, hogy a Vizsgabizottság megismerje a megjelent életkörülményeit, egyházzal való kapcsolatát, és megvizsgálja, hogy magatartása, életvezetése, ismeretei alkalmassá teszik-e őt a lelkészi jelleg viselésére, képesítés hatályban tartására, vagy ennek visszaállítására – figyelembe véve azt, hogy szolgálati lehetőség esetén ennek ellátására képes és alkalmas lenne-e.
- (5) Az elbeszélgetést és az egyházmegyétől/egyházkerülettől érkezett iratok áttanulmányozását követően a Vizsgabizottság az alábbi javaslatokat teheti:
- a) Javasolja a lelkészi képesítés hatályban tartását vagy visszaállítását, amennyiben azt állapítja meg, hogy a megjelent kapcsolata mindvégig aktív maradt az egyházzal, nem egyházi hivatása gyakorlása során is az egyház érdekeit szolgálta, magát a teológiai tudományokban képezte, rendszeresen látott el egyházi szolgálatokat, így alkalmas arra, hogy a Magyarországi Református Egyházban lelkészi szolgálatot végezzen.
  - b) Az egységes lelkészképesítő, vagy különbözeti és honosító vizsga egészének vagy meghatározott részének letételére kötelezi a jelentkezőt, ha a lelkészi szolgálatok végzése óta eltelt idő, az aktív egyházi kapcsolat hiánya ezt szükségessé teszi.
  - c) Nem javasolja a lelkészi képesítés hatályban tartását, ha
    - a kérelmezőnél olyan fegyelmi, magatartási, életvezetési, vagy mentális problémákat észlel, amely a hatályban tartást kérelmezőt, vizsgára jelentkezőt alkalmatlanná teszi a lelkészi szolgálatra, vagy
    - a részére előírt vizsgát 2 év éven belül nem teljesíti.
- (6) A Bizottság határozatban foglalt indokolt véleményéről az egyházmegyei, egyházkerületi elnökséget értesíti.

7. § Vegyes rendelkezés

- (1) A vizsga költségeit az egyházkerületek vállalják részarányosan.
- (2) A módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt Szabályzat 2014. január 1-jén lép hatályba.
- (3) Az 1. § (4) bekezdésben rögzített módosítás csak arra a jelentkezőre terjed ki, aki a Szabályrendelet hatályba lépése előtt (2011. január 1-je előtt) létesített a Magyarországi Református Egyházban egyházi jogviszonyt.

Budapest, 2013. november 15.

SZABÁLYRENDELET A LEKÉSZZEK KÜLÖNBÖZETI ÉS HONOSÍTÓ VIZSGA RENDJÉRŐL

ZS. - 98/2010.11.18.

1. §

A vizsga célja, hogy a lelkészjelölt igazolja, hogy teológiai felkészültsége, egyházi-közéleti jártassága, egyházigazgatási-egyházjogi ismeretei alapján alkalmas arra, hogy a Magyarországi Református Egyházban önálló lelkészi szolgálatot lásson el.

2. §

Akik nem a Magyarországi Református Egyház (MRE) területén működő lelkészképző intézetben szereztek református lelkészi diplomát, illetve egyetemi oklevelet, csak lelkészi különbözeti és/vagy honosító vizsga letétele után lehetnek a MRE teljes jogú, önálló lelkészi szolgálatra felhatalmazott lelképásztorai.

3. § A vizsgára kötelezettek köre

- (1) Különbözeti vizsgát kell tenni annak a lelkésznek, aki a zsinati egységben működő Magyar Református Egyház valamely részegyházának szabályai szerint 2011. január 1-jét megelőzően szerzett lelkészi képesítést.
- (2) Honosító és különbözeti vizsgát kell tenni mindazoknak, akik nem a Magyar Református Egyház részegyházában szereztek egyetemi fokú református teológiai diplomát (mesteri oklevelet), illetve lelkészi oklevelet. Ennek előfeltétele valamely magyarországi hittudományi egyetem vagy kar, illetve teológiai akadémia által az érvényes állami ekvivalencia-törvények alapján honosított egyetemi diploma (teológus-lelkész MA). Ebben az esetben az Egységes Lelkészképesítő Bizottság (továbbiakban: ELB) további egy-két év, a MRE valamely gyülekezetében teljesítendő segédlelkészi szolgálat teljesítését írhatja elő.
- (3) Nem kell honosító vizsgát tenni annak, aki a ZS. - 76/2010.06.04. számú Szabályrendelet szerint szabályozott egységes lelkészképesítés rendje szerint sikeres vizsgát tett.

4. § A különbözeti vizsga elemei

- (1) Különbözeti vizsga a MRE alkotmányából, 1945. utáni egyháztörténetéből és aktuális társadalmi-kérdéskörből áll, az Egységes Lelkészképesítő Bizottság által összeállított és minden év április 30-ig közzétett tételsor alapján.
- (2) Lelkészi vizsga letétele a Zsinat ZS. - 76/2010.06.04. számú Szabályrendeletében rögzített eljárás és követelmények szerint,
  - a) amennyiben a jelölt 2011. január 1-től hatályos egységes lelkészképesítés rendjének elfogadását követően szerzett teológiai egyetemi diplomát és lelkészi oklevelet;
  - b) vagy 2011. január 1-ét megelőzően szerzett lelkészi oklevelet, de aktív szolgálati jogviszonya több mint három éve megszűnt.

5. § A honosító vizsga elemei

- (1) Lelkeszi vizsga letétele a Zsinat ZS. - 76/2010.06.04. számú Szabályrendeletében rögzített eljárás és követelmények szerint;
- (2) különbözeti vizsga a MRE alkotmányából, 1945. utáni egyháztörténetéből és aktuális társadalmi-kérdéskörből az ELB által összeállított és minden év április 30-ig közzétett tételsor alapján;
- (3) az ELB további vizsgakötelezettséget írhat elő a jelölt képzésének és meglévő képesítésének függvényében további tantárgyi (pl. hitvallásismeret, református dogmatika, egyházi ének stb.).

6. § A vizsgára jelentkezés feltételei

- (1) Valamely magyarországi hittudományi egyetem vagy kar, illetve teológiai akadémia által az érvényes állami ekvivalencia-törvények alapján honosított egyetemi diploma (teológus-lelkész MA);
- (2) kibocsátott meglévő lelkészi oklevél;
- (3) jelenlegi szolgálati hely szerinti egyház által kiadott szolgálati bizonyítvány vagy lakhelye szerinti illetékes egyházmegye testületi ajánlása;
- (4) szolgálati bizonyítvány a területileg illetékes esperestől, amennyiben a jelölt kirendelés alapján lelkészi/segédlelkészi szolgálatot végzett a MRE valamely gyülekezetében vagy intézményében;
- (5) írásbeli vizsgaanyag és nyilatkozat beküldése a ZS. - 76/2010.06.04. Szabályrendelet 3. § (2) 6-7. alapján,
  - a) amennyiben a jelölt 2011. január 1-től hatályos egységes lelkészképzés rendjének elfogadását követően szerzett teológiai egyetemi diplomát és lelkészi oklevelet.
  - b) vagy a jelölt folyamatos lelkészi szolgálata nem bizonyított;
- (6) igazolás további egy vagy két év segédlelkészi szolgálatról a MRE valamely gyülekezetében honosító vizsgára jelentkezők esetén, ha az ELB ezt előírta.

7. §

Sikeres lelkészi különbözeti és/vagy honosító vizsga letétele után az ELB a jelölt eredeti lelkész oklevelére rávezeti a honosítás tényét, lelkészi oklevél hiányában „Református lelképásztori oklevelet” állít ki az Egységes Lelkeszi Vizsga rendjéről szóló ZS. - 76/2010.06.04. számú Szabályrendelet 5. § szerint.

8. §

Az itt nem szabályozott kérdésekben az Egységes Lelkeszi Vizsga rendjéről szóló ZS. - 76/2010.06.04. Szabályrendelet az irányadó.

Budapest, 2010. november 18.

Szempontrendszer az írásbeli dolgozatok elkészítéséhez

ÚRNAPI IGEHIRDETÉS

(Szabályrendelet 4. § 2.1.)

1 a) sz. melléklet

Kijelölt igeszakaszok – 2014

az egységes lelkészképesítő, valamint a honosító és különbözeti vizsga anyagához

A református Bibliaolvasó Kalauz és az egyházi év vasárnapjaira kijelölt igeszakaszok szerint:

Augusztus 31. vasárnap

– Zsid 9,15–28

– Zsolt 97

Szeptember 7. vasárnap

– Zsid 12,12–17

– Zsolt 104,1–23

Szeptember 14. vasárnap

– 1Jn 2,1–6

– Préd 1,12–18

Szeptember 21. vasárnap

– 1Jn 4,7–21

– Préd 6

Szeptember 28. vasárnap

– Jer 1

– Lk 1,1–38

ELŐSZÓ

Az egész istentisztelet anyagát és a felkészülést dokumentáló házi dolgozatot abban a formában kell beadni, amely Manfred Seitz erlangeni teológiai professzor módszere nyomán, azt kibővítve készült.¹ A Homiletisches Exerzitium előszavában a következőket írja ennek a módszernek a hasznáról, menetéről és elkészítéséről: „A *'Homiletikai gyakorlat'* egy lehetséges utat kínál a prédikációra való felkészüléshez. [...] Az igehirdető, a textus és a gyülekezet, egy háromszöget képeznek a prédikáció számára. E háromszögön belül keletkezik a prédikáció. A következőkben leírandó út a megfelelő módon veszi figyelembe az igehirdetés mindhárom determinánsát.

¹

A felkészülés lépcsőfokainak bemutatását és dokumentálási útmutatóját ld.: M. Seitz: Homiletisches Exerzitium. Ennek az eligazításnak a gondolataira épülnek még Seitz tanulmányai közül az alábbiak:
M. Seitz: Zum Problem der sogenannten Predigtmeditation. In: Praxis des Glaubens. Göttingen. 1979., 21–32.;
M. Seitz: Der Weg vom Text zur Predigt – gepredigt. In: Praxis des Glaubens. Göttingen. 1979., 33–41.

- I. *A személyes elmélkedés* során ezt kérdezzük: Mit mond a textus nekem? Az igehirdető ebben a pillanatban tanúként van jelen.
- II. *Az exegetikai munkánál* ez a kérdés: Mit akart a textus az egykori hallgatók, illetve olvasók számára mondani? A textus ebben a pillanatban a hit történetivé lett bizonyosságaként jelenik meg.
- III. *A homiletikai megfontolás* során ezt kérdezzük: Mit és hogyan akar Isten ma, egy bizonyos prédikációs alkalom során ennek a textusnak az alapján mondani? A textus ebben a tekintetben az az eszköz, ami által Isten megszólítja a jelen emberét.
- IV. *A kifejtendő magyarázat (prédikáció)* mindezeknek az előzetes megfontolásoknak az eredménye, de ugyanakkor egy saját törvényekkel rendelkező munkafázis is.

A gyakorlat egyes lépései egymásra épülnek és együtt alkotnak egy értelemmel teli egészet.”

Az elkészítendő prédikációt másfeles sortávolsággal, margót hagyva kell megírni. Terjedelme, beleszámítva az elő- és utóímat és az énekrendet is, maximum 12–14 oldal legyen. Amennyiben ezt az oldalszámot valaki jelentősen túllépi, dolgozatát nem fogadjuk el.

Ezen belül az egyes részek a következő terjedelműek lehetnek:

- I. Személyes elmélkedés: 1–2 oldal;
- II. Exegetikai munka: 3 oldal;
- III. Homiletikai megfontolás: 3 oldal;
- IV. Kifejtendő magyarázat: 4 oldal; Terjedelem: 7000 karakter (szóközökkel együtt);
Lekció, imádságok, énekrend: 1–2 oldal;
Felhasznált irodalom: ½ oldal.

I. SZEMÉLYES ELMÉLKEDÉS

KIDOLGOZANDÓ LÉPÉSEK

1. **Ötletek a textushoz:**
Eloolvassuk egyetlen egyszer a perikópát.
Minden felmerülő gondolatot lejegyzünk (asszociációk, kérdések, ellenérzések stb.). Az ötletek értékelése elmarad.
Elsőként minden gondolat értékes, ezért kell megőrizni azokat. Az összefoglalásnál megkönnyítik az áttekinthetőséget a szakaszokról való adatok.
2. **Három kérdés a versekhez:** nézzük át versről-versre a textust.
Közben mindegyik vers kapcsán tegyük fel a következő kérdéseket:
  - a) *Történés*
Mit látok?
Megpróbáljuk a textus felépítését, történéseit illetve mozgását összefoglalni: Miről van itt szó?
Milyen mozgásokat látok a textusban? A történések tartalmazzák az egyes fogalmakat is!
  - b) *Üdvtörténet*
Mit jelent mindez?
Megkíséreljük az evangéliumot, a lényeges kijelentéseket, a vers teológiai kívánalmait megállapítani: Mit tesz itt Isten (Jézus Krisztus), a Szentlélek által az ember megmentéséért? Más-képpen: Mit jelent a megvizsgált történés?
  - c) *Személyes üzenet*
Mit mond nekem mindez?
Megpróbáljuk az Igét magunkra vonatkoztatni: Mi közöm van nekem a történethez? Egyetértesünk, vagy ellenérzésünket, esetleg ezek átfordulását kell megállapítanunk.

3. **Bevezető mondatok a textushoz**

Összefoglaljuk elmélkedésünk legfontosabb eredményeit néhány rövid mondatban. Ezek a bevezető mondatok tartalmazhatnak megállapításokat, de nyílt kérdéseket is. Ezek a lesznek a kiindulópontok a továbbiakra nézve, ennek ellenére sem képeznek még prédikációs anyagot. Szükséges még ugyanis az, hogy az exegetikai munka, illetve a homiletikai megfontolás mindezt megerősítse, pontosítsa, megválaszolja, korrigálja és kiegészítse.

II. EXEGETIKAI MUNKA

BEVEZETÉS

Ennek a munkafázisnak nem lehet az a célja, hogy az eddigi, szemináriumi exegetikai munkák egyikét a mindenkori textusra alkalmazzuk. Itt sokkal inkább az exegézis elemi formájáról van szó.

A prédikáció megírásánál csak azokra a szempontokra kell koncentrálni, amelyek a prédikáció szempontjából bírnak jelentőséggel.

KIDOLGOZANDÓ LÉPÉSEK

1. **A szöveg**

Itt a perikópának a lehető legpontosabb nyelvi meghatározásáról van szó.

- Elolvassuk az eredeti szöveget.
- Tisztázzuk a jelentős szövegkritikai variánsokat.
- Lefordítjuk a perikópát a magunk számára. (Nem fontos leírni.)
- Csak a fontos szövegkritikai meghatározásokat vesszük figyelembe.

2. **Formai meghatározás**

Most a textus formai sajátosságára kérdezzük rá:

- Mi a kontextusa?
- Milyen a belső szerkezete?
- Milyen műfaj előzi meg?

3. **A textus helyzetének meghatározása**

Az előzőekhez kapcsolódva a perikópa irodalmi és történeti helyéről van szó:

- Milyen a helyzete a mindenkori bibliai könyv összefüggésében?
- Milyen helyet foglal el a teljes Írásban?
- Mit mondhatunk a szerző és a címzettek koráról és szituációjáról?
- Mi a szerepe (Sitz im Leben) a második rész-lépésben kidolgozott műfajnak?
- Mi a funkciója a perikópának erre nézve?

4. **Az Ige**

Itt a textust versről-versre, a történet-kritikai módszer alapján, összefüggően kell kifejezni. Példaadó lehet itt a „Magyarázatos Biblia” szövegmagyarázati eljárása. Nem bölcs dolog azonban a szövegmagyarázatokat csupán a különféle lexikonokból kimásolni.

- Mindenekelőtt a kulcsszavakra figyelünk és azoknak jelentését olyan szempontból világítjuk meg, hogy miként használja azokat az adott bibliai könyv, illetve a teljes Írás.
- Kiemeljük a cselekvő személyeket és a helyeket.
- Rákérdezzük az egyes szavak és közlések nyelvtani és tárgyi-teológiai összefüggéseire.
- Feljegyezzük egy papírlapra a felvetődött, de meg nem válaszolt kérdéseket, hiszen egy későbbi munkafázis során talán megtaláljuk a megoldást rájuk.

5. A cél

A fejtegetés végén a nyelvészeti, történeti munka eredményeinek tényszerű összefoglalása áll. Ennek három része van :

a) A szándék megfogalmazása

A szándék megfogalmazását egy lándzsa csúcsának legfelső pontjával hasonlíthatjuk össze: Ez mutatja ugyanis azt az irányt, amerre a lándzsának repülnie kell. Itt tehát végsősoron a textus „csúcspontjára” kérdezzük rá: Mit akart a perikópa szerzője az első hallgatónál elérni? Ezt a kérdést egyetlen mondatral kell megválaszolni. Nem a perikópa egy kiragadott tartalmi adatáról van szó, hanem a teljes szövegrész eredeti funkciójáról. A szándék megfogalmazása általában szoros összefüggésben áll az ún. „Sitz im Leben”-nel.

b) Az üzenet

A dárda csúcsa a hajtóerőt attól az anyagban levő súlytól kapja, amelyik ezt a csúcspontot követi. Az üzenetre való rákérdezés tehát valójában ebben áll: Melyek azok az üdvtörténeti tények, amelyek a megfogalmazott szándékot a cél felé viszik? Nagy segítség lehet itt a szöveg lényeges közléseinek néhány tételben való, jól megszerkesztett összefoglalása. Ez ugyanis megakadályozza annak a veszélyét, hogy a textust egy általános igazság szintjére redukáljuk. Eközben arra kell figyelni, hogy az egyes kijelentések közötti összefüggések világosak legyenek. Ennek a folyamatnak a végiggondolása annak érdekében történik, hogy a prédikáció felépítése tisztázva legyen!

c) Sajátosságok

A textusnak arra a sajátos vonására kérdezzük rá, ami egyedülállóvá és felcserélhetetlenné teszi. Ez két lépésben történik:

– *formai sajátosságok*

A textus formájára kérdezzük rá: Mi az, ami az Íráson belül ennek a perikópának a felépítésében, műfajában, illetve elhelyezkedésében különleges?

– *tartalmi sajátosságok*

A textus tartalmára kérdezzük rá: Mi az, ami kijelentéseiben különleges? Hol van még erről szó a Szentírásban máshol és mi a viszonya a textusomnak az egyéb helyen található, hasonló üzenettel?

III. HOMILETIKAI MEGFONTOLÁS**KIDOLGOZANDÓ LÉPÉSEK****1. A gyülekezet**

Először vegyük szemügyre azt a gyülekezetet, amelyikben prédikálnunk kell.

a) A gyülekezet helyzete

Amennyire csak lehetséges, megpróbáljuk a gyülekezet sajátos helyzetét átgondolni. Eközben felmérjük a szociális szempontokat, a meglévő teológiai berögződéseket és az utóbbi idők legfontosabb eseményeit. Emellett, túl a gyülekezeten, mérjük fel az általános homiletikai helyzetet.

b) A gyülekezet textusértése

A gyülekezet textusértésére kérdezzük rá: Hogyan érthetik ezt a textust? Találkozik valamilyen módon a gyülekezet és a textus mondanivalója? Emellett a gyülekezeten túl kérdezzük rá ismét a „példaszerű textusértelmezésre”: Találkozunk-e a textussal, illetve annak mondanivalójával a sajtóban, az irodalomban, a képzőművészetben, a zenében, a liturgiában, a történelemben stb.? Hogyan merül fel ezeken a helyeken, mit jelent ott, esetleg hogyan torzul el?

2. Szisztematikus-teológiai reflexió

A szisztematikus-teológiai reflexió a textus által behatárolt területen túl megfontolja az elhangzott kérdéseket és témákat.

- a) *A témák felfedezése*
Milyen teológiai témákat és kérdéseket tartalmaz a textus? Melyek azok a témák és kérdések, amelyek különösen fontosak akkor, amikor a felvázolt gyülekezet saját helyzetében és saját textusértésében találkozunk a textussal? Leírjuk, lehetőleg pontosan, a legfontosabb szempontokat. A kimondott kérdések megfogalmazása eközben pontosítja azt, amire a keresésünk irányul. Ezen a helyen megvan az a lehetőség, hogy feltegyük saját, megválaszolatlan teológiai kérdéseinket is.
- b) *A témák kidolgozása*
Két vagy három témát, illetve kérdést kell itt kidolgozni. A következő lépéseket kell átgondolni:
– Reflexió a bibliai teológia horizontján;
– A hitvallási iratok felhasználása;
– A szisztematikus-teológiai iratok felhasználása;
– Beszélgetés másokkal.
Segítség lehet az is, ha a felmerülő problémát először mindig besoroljuk a szisztematikus teológiába és a feldolgozásánál segítségül hívjuk a tankönyveket, illetve a hitvallási iratokat. A kidolgozott lépések egy egységet képeznek, ezért nem kell minden esetben mindegyiket végigjárni!
- c) *Az eredmények biztosítása*
Végül a reflexió eredményét néhány tantételszerű mondatban rögzítjük és feltesszük a következő kérdést: Mit akarok az egyes témák, illetve kérdések közül a prédikációhoz felhasználni?

3. **Ötletek a prédikációhoz**

Most pedig vegyük figyelembe magát a prédikációt és kérdezzük meg, mi az, amit az eddig kidolgozottak alapján a prédikációban el kell mondanunk? Ez a következő lépésekben történik:

- a) *A prédikáció célja*
Ezt kérdezzük: Mit akar Isten e textus kapcsán a mai gyülekezetekben elérni? A választ egy vagy két mondatban kell megadnunk. Ezeknek rendszerint – a homiletikai megfontolás által pontosítva és megváltoztatva – a szöveg exegetálásakor megfogalmazódott célhoz kell közel állniuk. Ez megkönnyítheti a prédikáció kidolgozását, amennyiben a fő célra koncentrálnak.
- b) *A prédikáció anyaga*
Ezt kérdezzük: Mit kell hirdetnünk a gyülekezetben ennek a textusnak a kapcsán, valamint a homiletikai megfontolás alapján? Itt a prédikáció anyagának meghatározásáról van szó. Ezt diszpozíciónak nevezük. Azokat a fő teológiai kijelentéseket nevezik így, amelyek a prédikációhoz kapcsolódnak és lehetőleg olyan szinten vannak leírva, hogy az egyes kijelentések közötti összefüggések világossá váljanak. Figyelem! Az anyagnak ez a megszerkesztése (diszpozíció) még nem a prédikáció tagolása (partíció). A diszpozíció rendszerint – természetesen ismét a homiletikai megfontolás által pontosítva és megváltoztatva – az exegetisben kidolgozott üzenethez áll közel.
- c) *A prédikáció jellegzetességei*
Ezt kérdezzük: Hogyan éri el a prédikáció a célját a prédikáció anyaga által?
– Úgy, hogy kiegészítjük a prédikáció felosztásával (partíció) és megalapozzuk röviden a felépítését.
– Rákérdezzünk a prédikáció nyelvezetére. Miért pont azokat a nyelvi eszközöket választjuk?
– Rákérdezzünk a használt képekre, konkrétumokra, történetekre. Miért ezeket választjuk?
– Illik-e egymáshoz a textus és az adott szituáció?
Itt is csak a leglényegesebb dolgokra szorítkozzunk.

A LEKCIÓ KIVÁLASZTÁSÁNAK ALAPVETŐ SZABÁLYAI

- A lekción kiválasztására mindig nagy gondot kell fordítanunk. Vigyázni kell, hogy ne legyen sztereotip a kiválasztás módja.
- A lekciónak az alapigével gondolati összefüggésben kell lennie, hogy hathatósan előkészítse a textus megértését, kibontását.
- Tükrözze az elvet: az Ó- és az Újszövetség együtt az Isten Igéje. Demonstrálja a Szentlélek belső bizonyágtételének Íráson belüli jelentőségét. Egyik Ige erősíti a másik üzenetét. (ÓSZ-i előtörténetek, párhuzamosságok, előképek, ÚSZ-i következmények, továbbfejlődés, párhuzam, idézetek háttére stb.)
- A lekción kiválasztásnak bibliaismereti és biblikai teológiai fantáziával kell történnie. A lelkészképzés vizsgára beadandó igehirdetésnél ne egyszerűen a textus bővebb kontextusa legyen a lekción (ez a legáltalánosabb mód...) Lehet egy olyan szakasz, amely szoros kapcsolatban van a textus üzenetével. A kulcsfogalom, a téma más előfordulási helye, definitív megközelítés, ellenpontozás, vagy ráerősítés. Ellenkező előjelű és kimenetelű történet. Képekben gazdag textushoz elvontabb, filozofikusabb lekción, illetve definíció-jellegű, parainetikus intést tartalmazó textushoz azt magyarázó-illusztráló képekben, történetben gazdagabb lekción választunk.
- Lehetséges két lekción is választani, de ilyenkor fokozottan kell figyelni a lekción terjedelmére, és egymáshoz, valamint a textushoz való közös viszonyukra. Ilyen esetben a lekción világítsák meg más-más szentírási iratcsoport üzenetével a textust.
- Üdvőtörténeti ünnepeken külön figyelni kell az adott ünnepnap elhanyagolhatatlan olvasmányaira, eredettörténetének klasszikus leírására!

IMÁDSÁGOK STRUKTÚRÁJA A GYŰLEKEZETI ISTENTISZTELETEN

Előima: Megszólítás;
Dicsőítés, magasztalás;
Hálaadás;
Bűnvallás;
Szentlélekért, Igéért, üzenetért és az Ige befogadásáért való könyörgés;
Meghallgatás kérése Krisztus által;
Ámen.

Utóima: Hálaadás az Ige üzenetéért;
Elköteleződés a megértett Ige tanítása mellett;
Közbenjárás;
Meghallgatás kérése Krisztus által;
Ámen.

Stílus: Emelkedett, választékos mai magyar nyelv.
Kerülni a kánaáni megfogalmazást.
Figyelni az életszerűsége és a gyülekezetszerűsége.

ÉNEKREND

- Az énekválasztás segítse az istentisztelet egységét megteremteni, kötődjön az ünnepkörhöz, a lekción(k)hoz és a textushoz.
  - Figyelni énekkincsünk korszakainak, műfajainak változatosságára.
  - Az ének dicsőítő és válasz-elem jellege ne sikkadjon el.
- Az énekválasztást is röviden indokolni kell, s rámutatni a kapcsolópontra, amely világossá teszi az istentisztelet menetébe illeszkedést.

KAZUÁLIS IGEHIRDETÉS

(Szabályrendelet 4. § 2.2.)

Keresztelési igehirdetés

Terjedelem: 3–5 oldal. Szabad textusválasztás.

A keresztelendő bemutatása (gyermek- vagy felnőtt-keresztség, a család vagy a jelölt gyülekezeti kötődése, a keresztség vállalásának motivációja, felkészítő beszélgetés rövid lényegi ismertetése).

A textusválasztás indoklása

A textus exegézise

Kidolgozott igehirdetés

Előíma

Utóíma

Áldás

Énekválasztás

Esketési igehirdetés

Terjedelem: 3–5 oldal. Szabad textusválasztás.

A házasulandó felek bemutatása (életútjuk, családi-gyülekezeti-társadalmi háttérük, megismerkedésük, eddigi közös útjuk stb. rövid, tényszerű leírása).

A textusválasztás indoklása

A textus exegézise

Kidolgozott igehirdetés

Előíma

Utóíma

Áldás

Énekválasztás

Temetési igehirdetés

Terjedelem: 3–5 oldal. Szabad textusválasztás.

A választható kázusok:

- Öngyilkos temetése;
- Tragikus körülmények között elhunytak temetése;
- Templomba nem járó ember temetése;
- Templomba járó egyháztag temetése.

A beadandó dolgozattal kapcsolatos elvárások:

Az eltemetendő életirata

A textusválasztás indoklása

A textus exegézise

Kidolgozott igehirdetés

Utóíma a gyászoló család tagjaiért mondott közbenjáró résszel együtt, rokoni fokozatok rendjére figyelve

Áldás

Énekválasztás

KATECHETIKAI MUNKATERV*(Szabályrendelet 4. § 2.3.)**1 b) sz. melléklet***Feladat**

Tematikus terv és hozzá tartozó négy óraterv készítése, amely alkalmas iskolai vagy gyülekezeti hittanórai tanításra, ifjúsági órára vagy nyári táborban. Az órák alkossanak egy tematikus egységet, vagy a jelenleg hatályos református hittanoktatási tanterv négy egymást követő leckéjét dolgozzák fel. A magyarázat lehet textusból kiinduló vagy téma-kifejtő, de utóbbi is legyen biblikus. A téma szabadon választható, pl.: ünnepek és ünneplés, otthonunk a Föld, családban élni, a Tízparancsolat evangéliuma. A tematikus tervnek legyen egy összefoglaló célja.

Terjedelem

A dolgozat terjedelme: min. 12 oldal, max. 16 oldal, kb. 22 000–29 000 karakter szóközökkel. (Egy óraterv átlag 3 oldal.)

A munkaterv részei

- I. Címlap
  - cím: téma/tantervi egység címe
  - alcím: ELV Katechetikai munkaterv
  - foglalkozási forma (pl. gyülekezeti, iskolai hittan vagy nyári tábor)
  - évszám
  - jobb felső sarok: jelige
- II. Alapvető tudnivalók a foglalkozásról
  1. Textus/téma
  2. Korcsoport
  3. Cél (a célmeghatározás legyen egy-fókuszú, téma-specifikus, a gyermekek, illetve a fiatalok életkori sajátosságaihoz igazodó, legyen tekintettel továbbá az adott téma kognitív, affektív és pragmatikus vetületeire és foglalja magában a közvetítendő üzenetet is.)
  4. Új ének (énekszám és kezdősor; a református énekeskönyvből)
  5. Eszközök
  6. Felhasznált irodalomjegyzék, amely legyen legalább négy nyomtatott szakanyag forrás a Biblián és a hittankönyvön kívül, internetes források csak megbízható honlapokról
- III. Szaktudományos elemzés (a bibliai szöveg exegetikai elemzése, hermeneutikai, kortörténeti megjegyzések, dogmatikai-etikai vonatkozások, min. 1 oldal)
- IV. Társtudományok vonatkozásai (pl. irodalom, művészetek, történelem, természettudományok)
- V. Didaktikai elemzés (a csoport sajátosságai a választott témával kapcsolatban: életkori jellemzők, esetleg speciális problémák, csoportadottságok, a téma megközelítése, didaktikai nehézségek, a kitűzött cél, az oktatási stratégiák, módszerek és választott eljárások alátámasztása, az óra felépítésének és tagolásának magyarázata)
- VI. Óravázlat (lásd a táblázatot)

Megjegyzés: II–VI. pont foglalkozásonként külön-külön feltüntetendő, kivéve a csoportra vonatkozó megjegyzések, amelyeket elég az első didaktikai elemzésbe foglalni.

AZ ÓRA FÁZISAI ÉS TARTALMA	IDŐ	SZERVEZÉSI MÓD	MÓDSZER	ESZKÖZÖK	A BÍRÁLÓ MEGJEGYZÉSEI
<p>Bevezető szakasz: Liturgiikus kezdés (éneklés, imádság – ha az imádság kötött, akkor az indokolandó, szabad imádság esetén leírandó a tervezett imádság szövege)</p>	(p.) 2'				
<p>Új ének (református énekeskönyvből, indokolt esetben gyűjteményekből, a megtanítás lépéseit is le kell írni) – nem kötelező tartalmi elem</p>	5'				
<p>Ismétlés (ismétlés módjának leírása, kérdések, feladatok megnevezése), vagy rövid kapcsolás az előzményekhez</p>					
<p>Motivációs szakasz: A gyermekek/fiatalok figyelmének a tárgyalandó tananyagra/témára irányítása (örténet játékos formákban, rávezető beszélgetéssel, állásfoglalás kérésével, saját elmények, tapasztalatok felszínre hozásával, ötletbörzével, kapcsolódó szöveg felolvasásával, vizuális eszközök felhasználásával stb.)</p>					
<p>Tananyag-, témafeldolgozás szakasza: Téma megnevezése, „problematizálása”, célok, feladatok, várható eredmények felvillantása</p>					
<p>Témabemutató módjának, illetve a tananyag közlésének leírása (tartalmi strukturálás, azaz a gondolatmenet leírása vázlatpontokba szedve) – tanári aktivitás esetén Informatív-nyeres módja (pl. bibliai szöveg-, más szöveg-, vagy műalkotás-elemzés) – tanulói aktivitás esetén</p>					
<p>Probléma, illetve feladat és annak megoldása munkáltatással (egyéni, pár-, csoportmunka, feladatok pontos megnevezésével)</p>					
<p>Eredmény-, illetve ismeretösszegzés, ezek kiegészítése, rögzítése (eljárési módok, módszerek)</p>					
<p>Tanultak alkalmazása, átvitele más helyzetekre, ellenőrzése (ezek módjának megnevezése és a szükséges eszközök mellékelése)</p>					
<p>Bezárás szakasza: Záró imádság (imádság szövege), ének</p>					

Magyarozó megjegyzések:

Idő = 45 percre kell tervezni

Szervezési mód = frontális, egyéni, párban folyó, csoportmunka

Módszer = előadás, magyarázat, elbeszélés, tanulók kiselőadása, megbeszélés, vita, szemléltetés, munkáltató módszer, kooperatív módszer, szerepjáték, házi feladat stb.

Eszközök = természeti tárgyak, hangszerek, tanári kézikönyv, tankönyv, saját rajz, munkafüzet, feladatlap, atlasz, folyóirat, CD, diafilm síkmodell, írásvetítő, táblarajz, táblai szöveg, vázlat stb.

A bíráló megjegyzései = a hallgatóknak nem kell semmit odátni
Az óra elemelinek sorrendje főlcserélhető és egymásba olvasható, szükség szerint.

Szempontrendszer a szóbeli vizsga számonkéréséhez

(Szabályrendelet 4.§ 2.4.)

EGYHÁZ ÉS TÁRSADALOM

1 c) melléklet

A vizsga célja: meggyőződni a jelölt elfogadható tájékozottságáról a legfontosabb és aktuális egyházi, társadalmi, közéleti, szociáletikai kérdésekben. A jelöltnek számot kell adnia arról, hogy a tanulmányai során megszerzett teológiai ismereteit a gyakorlatban is alkalmazni tudja konkrét, a keresztyén ember válaszait és döntésre segítését váró élethelyzetekben. Ennek részeként a jelöltek etikai véleményalkotási és érvelési készségét is vizsgáljuk. Mivel ez a készség bizonyos, jól meghatározható paraméterekkel mérhető a következőkben ennek a véleményalkotási folyamatnak a lényegesebb elemeit rögzítjük, ajánlás jelleggel.

- a) *A helyzet elemzése*
A helyzet megjelölése (erők, érdekek, normák, szerepelvárások feszültsége). A szükséges tényanyag megismerése. Konfliktushelyzetben az érintettek lelkiállapotának megismerése. Ebben a lépésben kell odafigyelni az érintettek élettörténetére, vallási szocializációjára, a magukkal hozott morál elvárásaira. Érdeemes megfogalmazni, hogy mit várnak el a konfliktusban érintettek az etikai tanácsadástól.
- b) *A szubjektív és objektív feltételek ellenőrzése*
E téren a lekipásztor/etikusnak arra kell figyelnie, hogy milyen szakmai ismeretekre és empatikus készségekre lesz szükség a helyzet megoldásához, maga mennyire érintett a döntési folyamatban, mennyire vezetik saját érdekek, illetőleg azt is számba kell venni, hogy a konfliktus közvetlenül érintett szereplői mennyire együttműködőek a döntés keresésében. Ezen a ponton várható el a komplex, személyiségeket, morális elvárásokat, társadalmi-szociális háttérrel felvázoló, s ezzel az erkölcsi dilemma alapját adó értékkonfliktus megfogalmazása. Itt kell felbecsülni az egymással szemben álló értékek erejét és relevanciáját is.
- c) *Teológiai, etikai reflexiók megfogalmazása*
Ez a reflexió szintje. A jelöltnek itt számot kell adni arról, hogy milyen ismeretanyag áll rendelkezésre a kérdés megoldásához: milyen bibliai normák jöhetnek számításba ebben a helyzetben, milyen teológiai felismerések és összefüggések vonatkoznak a témára, teológia- és egyháztörténeti példák, megoldások bemutatása, az érvelés felekezeti sajátosságainak ismertetése. Milyen egyházi állásfoglalás, tanítás, segédanyag ismeretes a témában? Lehetséges válaszok megtalálása. Nem teológiai (pl. filozófiai) megoldások összevetése a teológiai válaszokkal.
- d) *A lehetséges döntések mérlegelése*
Ezen a ponton a fentiek ismeretében és függvényében, a konkrét szituációra tekintettel kell a lehetséges döntéseket és következményeiket számba venni, figyelembe véve a döntések rövid és hosszú távú következményeit. A mérce felállításában a lekipásztornak saját keresztyén hite jelenti az elsődleges forrást. Ezen a ponton a lelkész/lelkigondozó/etikus nem hallgathatja el saját véleményét, de az ne legyen paternalisztikus, fölényes. A mérce itt nem biblicisztikus, de a Biblia igazságait és üzenetét alkalmazza a konkrét helyzetre, figyelembe véve a biblikus értékrend és szociális normarendszer, illetőleg a társadalmi morál között fennálló feszültséget is.
- e) *A lehető legjobb megoldás keresése*
Meghatározni a lehető legkisebb rosszat, illetőleg az elérhető legnagyobb jót a már meghatározott mérce értelmében.
- f) *Etikai döntés és visszacsatolása a gyakorlat/életvitel szintjére*
Az etikai döntés a folyamatban az a pont, amikor a lehetséges cselekvési alternatívák közül kiválasztjuk azt a megindokolt döntést, mely a helyzet értékelését vagy a konfliktus megoldását adja. A jelölt adjon javaslatot/példát arra, hogy az így meghozott döntést, illetve etikai értékítéletet hogyan kapcsolja vissza a gyülekezeti élet szintjére (pl. tájékoztatás, tanítás, lelkigondozás, gyülekezetvezetési döntések stb. esetén).

Kijelölt tételek az Egyház és társadalom szóbeli vizsgához – 2014

- (1) Házasság, család, szexualitás
- (2) A magzati élet védelme
- (3) Öngyilkosság
- (4) Etikai döntések az élet végén (hospice, eutanázia stb.)
- (5) Egyház és állam együttműködésének területei
- (6) Alkotmány és törvényhozás
- (7) Sajtószabadság és médiaetika
- (8) A jövő nemzedék érdekei és jogai
- (9) Pénz, hitel és kamat, gazdasági válság (és az egyház gazdálkodása)
- (10) Egyházi keretek között végzett szociális munka
- (11) Az egészségügy problémái keresztyén szemmel
- (12) A keresztyénség és Európa
- (13) Nemzet és egyház
- (14) Kisebbségek integrációja és a multikulturalizmus
- (15) Ökumenikus kapcsolatok Magyarországon és a nagyvilágban
- (16) Új vallási jelenségek és az egyházügyi törvény
- (17) Egyház és civil társadalom (az egyház szerepe az erkölcsi véleményformálásban, etika versus hit- és erkölcstan stb.)
- (18) Múltfeltárás és társadalmi megbékélés
- (19) Egyházként az emlékezet-kultúrában

KÜLÖNBÖZETI ÉS HONOSÍTÓ VIZSGÁRA JELENTKEZŐKNEK

(Szabályrendelet ZS. - 98/2010.11.18. – 4. § 1.)

1 d) sz. melléklet

EGYHÁZTÖRTÉNET SZÓBELI TÉTELSOR – 2014**A Magyarországi Református Egyház történetéhez 1918–1944 között:**

- (1) Útkeresési kísérletek, teológiai irányzatok
- (2) A református egyház társadalmi és szociális szolgálata, missziói tevékenysége, egyházi élet a gyülekezetekben és az egyház kulturális hatása

A Magyarországi Református Egyház történetéhez 1944–1990 között:

- (3) Az 1944–45-ös események és Révész Imre jelentősége
- (4) Törekvés az egyház missziói munkájának megbénítására
- (5) Egyházunk az 1956. évi forradalom idején és Ravasz László jelentősége
- (6) A legújabb kori egyháztörténetünk áttekintése (1948–1990) és a magyarországi református teológiai munka fél évszázada szociáletikai megközelítésből

A felkészüléshez ajánlott irodalom: Barcza József – Dienes Dénes (szerk.), A Magyarországi Református Egyház története 1918–1990, Sárospatak, 1999.

KÜLÖNBÖZETI ÉS HONOSÍTÓ VIZSGÁRA JELENTKEZŐKNEK

(Szabályrendelet ZS. - 98/2010.11.18. – 4. § 1.)

1 e) sz. melléklet

JOGI ALAPISMERETEK ÉS EGYHÁZJOGI ISMERETEK SZÓBELI TÉTELEK – 2014

- (1) Jogalkotás Magyarországon és a Magyarországi Református Egyházban. Ismertesse az állami és az egyházi jogalkotó szerveket, az állami és egyházi jogi normák elnevezését, a jogszabályok hierarchiáját. A Magyarországi Református Egyház jelenleg mely kérdéseket szabályoz törvényi szinten?
- (2) Melyek a vallásszabadságra és az egyházakra vonatkozó rendelkezések Magyarország Alaptörvényében?
A Magyarországi Református Egyház mely törvénye rendelkezik az egyház belső alkotmányos és szervezeti kérdéseiről. Ismertesse a törvény I. részéből a legfontosabb általános szabályokat.
- (3) Adjon vázlatos áttekintést a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek, vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. tv. (Ehtv.) törvényben szabályozott kérdésekről.
Milyen egyházkormányzati szinteket határoz meg a Magyarországi Református Egyház alkotmányáról és kormányzatáról szóló egyházi törvény, az egyes szinteken milyen testületi szervek működnek?
- (4) Ismertesse a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek, vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. tv. (Ehtv.) törvénynek a vallási közösségek szolgálatában álló személyre (egyházi személyre) vonatkozó rendelkezéseit (II/A. fejezet).
Melyek az egyházközösség testületei, tisztségviselői és alkalmazottai? Kik alkotják az egyházközösségi közgyűlést, mely kérdésekben jogosult döntésre?
- (5) A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek, vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. tv. (Ehtv.) hogyan szabályozza a vallási közösségek működési kérdéseit? (IV. fejezet 19. – 19/D. §§)
Ki választható presbiterre, melyek a presbitérium működésének, a presbiteri gyűlés megtartásának szabályai?
- (6) A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek, vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. tv. (Ehtv.) hogyan szabályozza az egyházi jogi személyek működési kérdéseit? (IV. fejezet 20–25. §§)
Adjon vázlatos ismertetést a lelkészek jogállásáról szóló törvény által szabályozott kérdésekről.
- (7) Milyen állami forrásokra és támogatásokra jogosult a Magyarországi Református Egyház, és ezek milyen egyházi tevékenységekhez kötődnek?
Melyek a lelkipásztori állás betöltésének módjai a Magyarországi Református Egyházban? Ismertesse a meghívásos választási eljárás legfontosabb szabályait.
- (8) Ismertesse a Magyarországi Református Egyház közszolgálati tevékenységeit, és ezek vállalásának indokait.
Milyen lelkeszi kötelezettségeket határoz meg a lelkészek jogállásáról szóló törvény? (VII. fejezet)
- (9) Ismertesse az állam és az egyházak különvált működésének szabályait az Alaptörvény VII. cikke és a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek, vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. tv. (Ehtv.) alapján.
Adjon áttekintő ismertetést az egyházközösségek nem lelkeszi tisztségviselői, valamint az egyházme-gyei, egyházkerületi és zsinati tisztségviselők megválasztásáról.

- (10) Melyek a hitoktatásra vonatkozó állami szabályok, a hitoktatás milyen típusait teszik lehetővé? Melyek az egyházi gazdálkodás alapelvei a Magyarországi Református Egyház gazdálkodásáról szóló 2013. évi IV. törvény szerint? Ezekből kettőt részletesen is fejtsen ki.
- (11) Ismertesse a személyi jövedelemadó 1%-os felajánlásának főbb szabályait és jelentőségét (1997. CXXIV. tv. 4. §).
Ismertesse az egyházi gazdálkodási rend és az egyházközi gazdálkodás főbb szabályait (2013. évi IV. tv. 10–19. §§).
- (12) A Magyarországi Református Egyház Lelkeszi Nyugdíjintézetének kik a tagjai? Hogyan szabályozza a 2002. évi II. törvény az öregségi nyugdíj jogosultság korhatárát, és a jogosultsághoz szükséges szolgálati időt?
Mi az Országos Református Egyházi Közalap célja, forrása, és milyen célokra használja az egyház?
- (13) Az egyházi fegyelmezés szerepe és jellege. Az egyházi bírásokról szóló 2000. évi I. tv. milyen cselekményeket tekint fegyelmi vétségnek az egyháztalabok és az egyházi tisztségviselők esetében? (29–30. §§)
Milyen járulékfizetési kötelezettségeket határoz meg a nyugdíjtörvény?
- (14) Adjon rövid ismertetést a Magyar Református Egyház 2009. május 22-én elfogadott Alkotmányáról, és a Kárpát-medencei református egyházak együttműködéséről.
Milyen szabályokat ír elő a gazdálkodási törvényünk az ingatlanokra és az építkezésekre vonatkozóan?
-

EGYSÉGES LELKÉSZKÉPESÍTŐ BIZOTTSÁG
1146 Budapest, Abonyi u. 21.
Postacím: 1440 Budapest 70. Pf. 5

Név:

(és lánykori név)

Születési hely, idő:

Lakcím:

Értesítési cím:*

Telefon:

E-mail:

Egyetemi diploma megnevezése, száma, kiállító intézmény megnevezése, a kiállítás helye és ideje:

(A diploma hiteles másolata mellékelendő.)

Ajánlást adó egyházkerület megnevezése:

Gyakorlati/segédlelkészi év helyszínének
megnevezése (Egyházmegye, gyülekezet,
mentor/Szakoktató neve):

Jelenlegi szolgálati hely és alkalmazási jogviszony megnevezése:

„Jelige”:

Melléletek felsorolása (vizsgaanyag):

Hely, Dátum:

Aláírás:

* ha az előbbivel nem azonos

Kiadja: a Magyarországi Református Egyház
Felelős kiadó: a Zsinat Elnöksége
Szerkeszti: a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatala Jogi Osztálya
Felelős szerkesztő: a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatala, Jogi Osztály vezetője
Szerkesztőség: H-1146 Budapest, Abonyi u. 21., Pf. 5 H-1440
Telefon: (+36 1) 460-0704, fax: (+36 1) 460-0705
E-mail: kozlony@reformatus.hu
www.reformatus.hu
Nyomda: Center-Print Kft., Debrecen
ISSN 0324-475X